

הטנק — אנכרונים טכנולוגי

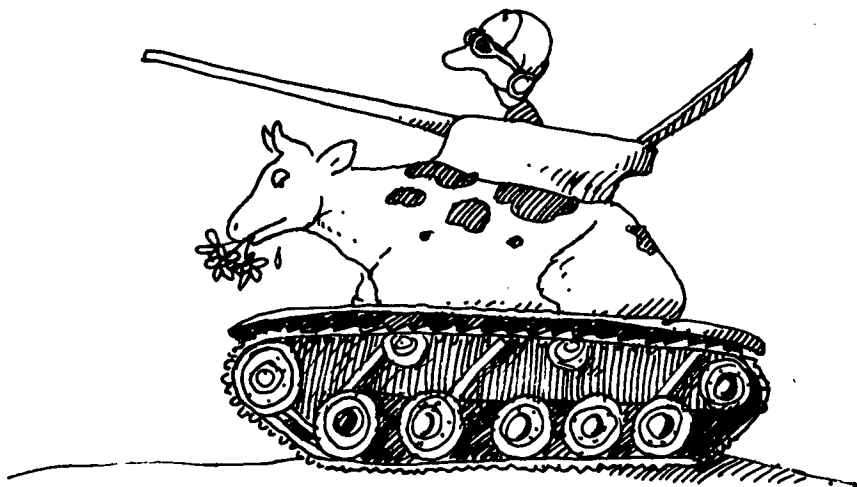
הטנק, מראשית ימיו ועד לשנים האחרונות, היה מענה נכון מאוד לאתגרי קרב היבשה. לא זו בלבד שכמערכת אוניברסלית היה לו "סל" יעיל ומאוזן של כישורים, אלא שאף ברוב תכונותיו הבודדות: בעצמת האש, בשרירות ובניידות היה לו יתרון על פני כל מערכת אלטרנטיבית. אולם נראה כי במציאות של שדה הקרב העתידי יהיה מוצדק לצמצם את משקלו היחסי של הטנק בין מרכיבי הכוח ואולי אף לאפיינו מחדש.

ניידות

ריבוי כוחות בזירה ומכשול מאופק לאופק הם שני גורמים המגבילים את הניידות בקרב כבר היום. דובר בהם רבות ולא ידובר בהם כאן שוב. מכל מקום, בתחום זה לא צפויה הקלה, ועם זאת לא נראית באופק פריצת דרך בתחום אמצעי הגישור ופריצת שדות המכשולים.

שרידות

המקור העיקרי לירידה הצפויה בשרידות של הטנק בקרב, הוא החימוש המונחה המדויק — חמ"מ (P.G.M.), הנשען על ההתקדמות הטכנולוגית בתחום החישה בכל הספקטרום ועל העלייה בכושר עיבוד הנתונים בראש הביות. החמ"מ מעביר את הלחימה מעידן הירי העקיף הסטטיסטי אל עידן הירי העקיף הנקודתי. לשון אחר, אם לנקוט מינוח המקובל בזירה הימית, אל עידן ה"לחימה מעבר לאופק". במציאות, שבה שיגור החימוש נעשה מעבר לאופק, היינו מחוץ לטווח תותחי הטנקים ומחוץ לאזור הנצפה עליהם נקלע הטנק למצב של אין אונים: כושר ההתגוננות הפעילה שלו (השמדת המשגר) נטרל, וכושר ההתגוננות הסבילה (חמיקה, שיבוש, הטעיה) הוגבל מאוד. מגבלת כושר ההתגוננות הסבילה נובעת מהחתימות האופייניות הבולטות של הטנק (אופטית, תרמית, אקוסטית, מגנטית) שאליו מונחה/מתבית החמ"מ. זאת ועוד, החמ"מ תוקף חלקים ממעטפת הטנק שנחשבו עד כה לבלתי פגיעים או, לפחות, לכאלה שניתן למנוע את הפגיעה בהם. בעזרת המסלולים העיליים של חלק ניכר מהחימוש המונחה המדויק תהיינה יותר פגיעות ב"תקרת" הטנק; יתר על כן, מאחר שמיקום המשגר איננו ידוע הרי תתרבנה גם הפגיעות בצדדים ומאחור. (בנקודה זו יש טעם לאזכר גם את התפתחותם של מוקשים נגד גחון הטנק. אלו יגרילו את ההסתברות והקטלניות של פגיעת מוקשים נ"ט). העליה בפגיעות בטנקים יש לה יותר מאשר משמעות חשבונית. בגלל חוסר יכולתו של הטנק לפתור בעצמו חלק כל כך נכבד מבעיותיו, הוא מאבד את אחת מתכונותיו המרכזיות — עצמאותו, והטנקיסטים מאבדים את אחת מאמונותיהם הבסיסיות — שגורלם בידיהם. כאמור לחימוש-מונחה

"פרות קדושות" במבחן שדה הקרב העתידי

רס"נ ניצן

איכות אחרת מאשר לסכומם הפשוט.

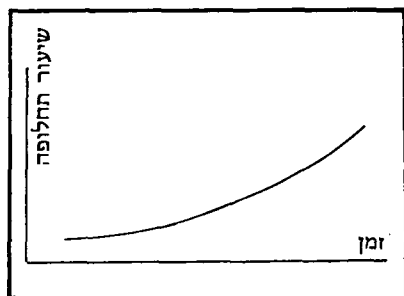
כך או אחרת מתברר שמהפכות חזרו וטפחו על פניהם של האנשים בעלי מרב המידע ומיטב הכישורים. הטיעון המרכזי שברצוני להוכיח בדברים הבאים הוא, שהטכנולוגיה של אמצעי הלחימה עומדת לחולל מהפכה בשדה הקרב העתידי ואנו נמצאים בתהליך "ההתבשלות" של מהפכה זו.

יריעת תכונותיהם העיקריות של אמצעי הלחימה שיהיו זמינים בעתיד תידהא רחוק היא נחלתם של אלה שיש להם עניין במלחמות ובאמצעי לחימה. למרות זאת, דומה שרק מעטים סבורים כי התפתחויות אלה יִשְׁנֶוּ מהותית את המציאות המוכרת של שדה הקרב. מכאן שיתכן כי בניין הכוח וארגונו — פיתוח אמצעי הלחימה ותורת הלחימה לקראת מלחמה עתידית — אינו נעשה כהלכה.

מהפכות, גם אם ניתן להצביע במדויק על היום והשעה בהם פרצו, "מתבשלות" בתהליך איטי ומורכב. הדבר נכון הן לגבי מהפכה חברתית והן לגבי מהפכות טכנולוגיות. חכמת ההיסטוריון, היא להראות, במבט לאחור, את הסיבות ואת התהליכים שהביאו למהפכה. לִמְקַרָא כתביהם של ההיסטוריונים מתברר שלכל מהפכה קדמו סימנים מעידים מובהקים; למרות זאת לא השכילו בני אותם ימים לזהות בעוד מועד כי מהפכה מתרגשת עליהם. קיימות תאוריות רבות הבאות להסיביר תופעה תמוהה זו, ביניהן:

תאוריית "רעש־הרקע". לפיה, לאירועי סרק תהודה ונפח כאלה, שאינם מאפשרים להבחין בין הטפל לעיקר; תאוריה אחרת תולה את ההסבר בחוסר היכולת האנושית להבין את המשמעות המצטברת של מספר אירועים גם אם כל אירוע לבשעצמו מובן היטב, שכן ההשפעה הכוללת של האירועים יש לה

הפועל לראשונה בקרב מסוק נושא טילים נ"ט. יש להניח אפוא, שבשנים הקרובות נראה קצב שיפור מהיר מאוד במסוקי התקיפה. תיזה זו מקבלת משנה תוקף עם עיון בביטאונים וזרים המצביעים על המגמה העולה מניסויים שנערכו בעולם בעשור האחרון.³

ציור 2: השתנות "שיעור התחלופה" (רק"ם אויב מושמד לכל אבדן מסוק) בניסויים שנערכו בעולם.

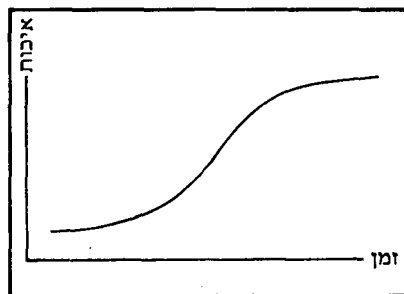
מסוק התקיפה בשדה הקרב הרווי
בהתקיים יחס גבוה של כוחות למרחב, קשה לממש את אחד מכללי המלחמה הראשונה יים, שהוא הבאת מרב הכוחות לידי ביטוי בעת ובעונה אחת ויצירת עדיפות מקומית. הזירה רוויה בכוחות עד מעבר לכושר הקיבול שלה, וגם אם ישנם כוחות בטלים, לא ניתן להביאם לידי ביטוי. המסוק הפועל בממד השלישי, יכול להתערב בקרב בירי ישיר או בציון מטרת לחימוש המשוגר מרחוק (stand off).

מתוך פרסומים וזרים מתברר כי מדינות ערב, כמו גם הצבא הסובייטי, מצטיידות במסוקי תקיפה. עובדה זו העלתה בצבא ארה"ב את הצורך לראות את התשובה למסוק התקיפה במסוק התקיפה, ולגבש תפיסת תפעול של מסוקי יירוט.⁵

גורמי החמצה

שתי סיבות עיקריות עלולות להביא להיחצת ההזדמנות להפיק ממסוק התקיפה את הפוטנציאל הגלום בו: מבנה הצבא והשפעת מדינות המערב. מבנה הצבא גרס לכך שהאחריות לטיפול במסוקי התקיפה נמצאת בידי חיל האוויר, בשעה שההזדמנות לניצולם היא בקרב היבשה. יתר על כן, חילות היבשה בצה"ל, שאינם כפופים לפי

יקרה מהמקובל לגבי מערכות המונות בלחמת היבשה. קשה לנקוב במספרים ללא אפיון המסוק ומערכותיו. מכל מקום מדובר במספר מיליוני דולרים. לדוגמה, יחס המחירים הצפוי בין טנק המערכה האמריקני של שנות ה-80 ה-XM-1 למסוק התקיפה האמריקני לאותו עשור AH-64 הוא 1:5. כידוע, אין משמעות לבחינת כראיות ההצטרף יירות באמצעי לחימה על בסיס מחירו בלבד. השיקול המכריע הוא "עלות-יחידה תפוקה".¹ מאחר שההגדרה והמדירה של תפוקת אמצעי לחימה קשות מאוד, נוהגים, העוסקים בהערכה כמותית של יעילות מערכות לחימה, להשתמש במדדים מקוריים. אחד המדדים השכיחים הוא "שיעור-תחלופה" (exchange ratio). שיעור התחלופה החזוי למסוקים, כפי שחושב בצבא ארה"ב על סמך ניסויים שנערכו בצבאות בריטניה, גרמניה וארה"ב הוא 1:20, כלומר, על כל אבדן של מסוק תקיפה מושמדים 20 כלי רכב משוריינים בכוח שמנגד.² חשוב לשים לב לנקודה הבאה: בשל ניירותם הגבוהה, המסוקים זמינים, בהתרעה קצרה יחסית, על פני מרחב גדול. כלומר, לא זו בלבד שלמסוקים יחס-תחלופה מרשים, אלא שניתן לממש אותו במקום ובזמן שערך הסגולי של שעת לחימה גבוה במיוחד. יתר על כן, הניירות מקטינה את "זמן-הבטלה" של המסוקים. היינו, ניתן להפיק ממסוקים יותר שעות לחימה מאשר מאמצעים אחרים שהנעתם מנקודה לנקודה ממושכת. מקדמי העלות/יעילות של אמצעי הלחימה הם דינאמיים, כלומר, משתנים על פני הזמן. הגורמים העיקריים להשתנות זו הם הטכנולוגיה ותורת הלחימה. מקובל לתאר את תהליך ההשתנות על-ידי עקומת S.

ציור מס' 1: עקומת S

עקומה זו מתארת תהליך שיפור על פני זמן שזה טבעי: בראשית חייו של אמצעי הלחימה מתרחש בו תהליך שיפור איטי. אח"כ מואץ תהליך זה, ולבסוף, עם הגיע המערכת לבגרות הוא שוב מואט. הטנק הוא מערכת לחימה בת עשרות שנים, ובמהלכן מוצא כבר עיקר הפוטנציאל שלו. הטנק מצוי בחלק העליון של עקומת ה-S, היינו, השינויים המתרחשים בו עם הזמן הם שוליים במהותם. מסוק התקיפה לעומתו, הוא בראשית דרכו (בחלקים התחתונים של עקומת ה-S). עדיין לא חלף עשור מאז

מדויק משוגר מעבר לאופק השפעה על הטנק הבודד, אולם בכך לא מתמצה הנושא. הרגלי הקיום של המסגרות בחסות המסתור והמחסה, שמעניקים פני השטח, מחייבים שינוי: מיקום חניונים, מפקדות, שטחי כינוס, פריסת גורמי שליטה, בקרה, ולוגיסטיקה – מחייבים תפיסה וגישה תפעולית חדשות.

אש

בשדה הקרב העתיד תיעלם עליונותו של תותח הטנק על פני אמצעי שיגור חימוש אחרים. כוונת הדברים לדיוק, לכושר החדירה וליכולת לרכז במהירות אש יחידתית יעילה.

עם התפתחותם של הראשים הקרביים, של אמצעי כינון החימוש, ושל אמצעי השליטה והבקרה, ועם הארכת טווחי השיגור ניתן יהיה להביא חימוש מגוון ויעיל במהירות, בדיוק ובכמויות גדולות בעזרת מטל"רים, מטוסים וטילים, וכל זאת מטווחים ארוכים מאלה של תותחי הטנקים.

שינוי קבועי ה"זמן-ומרחב"

דומה שאם רוצים למצות את המשמעות המצטברת של השינויים בשדה הקרב העתיד, נכון יהיה לטעון שבשדה הקרב העתיד יהיה צורך לפעול באילוצי זמן הדוקים יותר ועל פני מרחבים גדולים יותר. לא תוכא כאן רשימת אמצעי הלחימה שייצרו מציאות זו. די יהיה באזכור התחומים שבהם יתוספו או ישתנו כישורי המערכים הצבאיים הקיימים: עלייה בכמות המידע המודיעיני, ברמתו ובאיכותו; הכנסתם לשימוש של מערכות ממוחשבות שיתנו קבלת החלטות ממוכנת; בקרת אש בחוג סגור; טווחי שיגור חימוש ארוכים; מהירות בריכוז/פיצול/העתקת אש.

במציאות כזאת, העוצבה הניידת, שהטנק הוא עמוד השדרה שלה, היא איטית ומסורבלת מדי. ללא מציאת תחליף לטנק, שישב את הניידות לקרב תהפוך האש למרכיב הדומיננטי בלחימה, ושדה הקרב יקלע לסטואציה שאליה נקלע במלחמת העולם הראשונה: קיפאון, התשה, שחיקה והעדר הכרעה. קיימות שתי דרכי יציאה קונבנציונליות והפיכת המסוק לחוט השדרה של העוצבה הניידת.

הדברים הבאים יעסקו באפשרות השנייה.

המסוק

למסוק כמה תכונות שמשמעותן רבה בשדה הקרב המודרני.

מהירות שיוט אפקטיבית – בשל מהירות השיוט "הנומינלית" הגבוהה, ובשל האפשרות להתקדם ללא תלות בדרכים ובתוואי שטח אחרים, יש למסוק מהירות שיוט אפקטיבית גבוהה בסדר גודל מו של הרק"ם. זהו תנאי הכרחי ליכולת תפקוד בשדה הקרב באילוצי הזמן והמרחב של המחר.

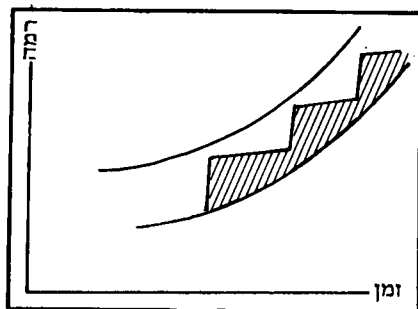
עלות/יעילות – המסוק הוא מערכת לחימה

1. "יחידת תפוקה" במערכות לחימה היא, בדרך כלל, מטרה מושמדת.
2. על אף מגבלותיהם של המישובים הכמותיים, דומני שאין מנוס מליישם בתהליכי קבלת החלטות. המלחמה מורכבת מיחסי גומלין סבוכים מכדי שניתן יהיה לחזותם בעזרת אינטואיציה בלבד.
3. ראה: Armor ספט-אוק' 79, עמ' 22, וכן I.D.R., כרך 11, חוב' 8, עמ' 1247.
4. high intensity battlefield.
5. ראה: Military Review 3/1979, עמ' 2. המאמר תורגם לעברית ופורסם ב"צקלון" מס' 5, נוב' 79.

על צוותי המילואים שלהם). כן נשיג רמת כוונות גבוהה יותר.

פילוסופיה של בניית מערכים צבאיים

תהליך ההתפתחות הרגיל של מערכים צבאיים מאופיין על ידי הפרש של שנים רבות בין הבשלת הטכנולוגיה לבין יישומה. התפתחות מערכים צבאיים כמו התפתחות

ציור מס' 4

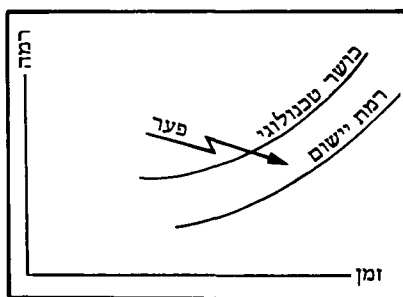
טכנולוגית, נעשית באופן אוולוציוני ולא רבולוציוני (ראה ציור 3). נוצר, איפוא פער בין היכולת לבין מימושה מחד גיסא, ומאידך גיסא, בכל נקודת זמן המערך אינו קוהרנטי, יש בו מערכות מדורות שונים. "פער-דורות" זה בין מערכות שונות של אותו מערך, יש לו חיסרון כפול: מחד גיסא מערכותיו החדרי שות הן בעלות כישורים לא מנוצלים: הן "חרישות-מדרי", ומאידך גיסא, המערכות החדשות אינן "חדישות-מספיק" שהרי אפיון נעשה בתוך מערך מיושן, לדוגמה, כל מכ"ם איכון ארטילרי שנצטייד בו היום יספיק יותר מידע ליחידת זמן, ממה שנוכל לנצל ללא מערכות החלטה, שליטה ובקרה ממוכנות, עם זאת, ודאי לא נצטייד במכ"ם איכון ארטילרי טוב כפי שניתן היה, מאחר שממילא לא ניתן להשתמש ברוב תפוקתו. יש לשנות אם כן את האופי האולוציוני של פיתוח מערכים צבאיים, ובכך לקבל יותר ביצועים בכל נקודת זמן. (ראה השטח המקוקו בציור מס' 4)

ניצול ההזדמנויות הטכנולוגיות ובניית מערך חדש במהירות וביעילות מחייב יותר מאשר הצטיידות בחומרה (hardware) המתאימה. הוא מחייב התאמות מושגיות וארגוניות קיצוניות. לא מעט מהמערכות החדרי שות חוצות את התחומים הארגוניים הקיימים. מערכות שעל פי שיטת תפעולן הטכני, טבעי שיהיו בידי חייל פלוני בעוד שעל פי האפקטים שלהן בשדה הקרב מוטב שיהיו בידי חייל אלמוני. מסוק התקיפה, אם המדובר בתפעולו הטכני, מוטב שיופעל ע"י חיל האוויר. אם מדובר בתפעולו הטקטי מוטב שיופעל ע"י זרוע היבשה. אם מדובר בטילים ניט בידי עקיף הרי שמוטב שיופעלו ע"י חש"ג? חת"מ?

(הסוף בעמוד 56)

שיגיבו בפרקי זמן קצרים, על פני מרחבים גדולים ובעצמה רבה וכל זאת תוך פעילות מכינה שאינה יוצרת סימנים מסגירים. אין צורך להיכנס לדיון מפורט על מרכיבי הכוח המחייבים התאמה, די בטענה העקרונית, כוללנית: **ספק רב אם יש לצבא מיליציוני יכולת קיום**. אפילו נניח, שניתן לקיים בצבא מיליציוני את הרמה המקצועית הנדרשת הרי משך הגיוס, יעיל ככל שיהיה, הוא איטי מדי. דבר זה הוא בעל חשיבות רבה. התרגלנו לראות בצה"ל צבא מיליציוני ואנו מתייחסים לעניין זה כאילו היה צור עליון או חוק טבעי. בדרך כלל נוטים להסביר את אופיו המיליציוני של צה"ל בגודל האוכלוסיה של מדינת ישראל. נימוק זה, שהיה יפה בשעתו, דומה שאינו תקף עוד. האמל"ח העתידי הוא עתיר הון, כלומר פחות "מפעיל" לכל לירה המושקעת בציוד. זאת ועוד: הלחימה והאמל"ח העתידיים מחייבים פחות יכולת פיזית ויותר יכולת אינטלקטואלית; בכך בטל הקושי האובייקטיבי בהעסקת נשים בתפקידי לחימה. מכאן ואילך הבעיה היא נורמטיבית וכבר היו דברים מעולם. ואם ישנם המבקשים לפסול על הסף, את בניין המערך לקראת סוף שנות ה-80 על בסיס מרכיב סדיר רחב, המצויד באמל"ח יקר ומתוחכם בנימוקים תקציביים, מוטב ששימו לב לפחות לשתי נקודות: יעילות הקיום (תחזוקה ואימונים) של מערך מילואים גדול היא יקרה מאוד; העלות הריאלית למשק בהפסדי תוצר כתוצאה משירות מילואים נרחב, נמדדת במיליארדי דים רבים, שאינם באים לידי ביטוי בתקציב הביטחון. העברת מקורות אלה לרשות מערכת הביטחון במקום ימי מילואים, איננה אלא טבעית.

אם נקבל את הטענות המוצגות בדיון עלות/יעילות של מסוק תקיפה שלעיל (יחסי

ציור מס' 5

השמדה של 1:20 ויחס עלות רכישה של 5:1) הרי לדוגמה רכישת מסוק במקום עשרה טנקים תיתן: חיסכון של 50 אחוזים בעלות הרכישה; המרה של ארבעים טנקים-טים בשני טייסים; הכפלה של העצמה וחיסכון בעלות האיומן והתחזוקה (אינטואיטיבית נראה לנו שזול יותר לאמן צוות סדיר אחד ולתחזק את מסוקו מאשר עשרה טנקים

שעה למפקדת זרוע, שבויים כל אחד בידי הכלי שאותו הם מפעילים, ופטורים מאחר-יות לראייה כוללת של הקרב. מקור נוסף להחמצת ההזדמנות עלול להיות החיקוי של תורת ההפעלה, ושל אפיון מסוק התקיפה במדינות המערב. התנהגות כזאת תגרום להתעלמות מיכולתו של המסוק להיות מערכת המונית, תוקפנית ומכריעה בקרב היבשה. דימוי המלחמה הקונבנציונאלית, המקובל במדינות המערב, בנוי על התנגשות בין ברית ורשה למדינות נאט"ו בשטחה של אירופה. בגלל הכוחות הפועלים במשטרים הדמוקרטיים במדינות המערב, נקלעו חכ"רות ברית נאט"ו להתנוונות רוח הלחימה הקולקטיבית, ולנחיתות ביחסי הכוחות הקונבנציונאליים. הם פיתחו הלך רוח, ותורת לחימה דפנסיביים. במסגרת זאת הם מייעדים למסוק התקיפה תפקידים הגנתיים מעיקרם, וכך גם מאופיינים על ידם המסוקים ומערכות העזר שלהם.

בניין המערך לסוף שנות ה-80

כאמור, הטנק הוא אמצעי לחימה שאופיין על מנת לתפקד במציאות-שדה-קרב, שקיצה קרוב. אולם במציאות של שדה הקרב העתידית חסרונותיו יתרבו ויתרונותיו יתמעטו. הטנק לא יוכל למלא בעתיד תפקיד כה מרכזי כפי שהוא ממלא כיום, אפילו יושקעו בו משאבים וטכנולוגיה ככל שניתן להעלות על הדעת, וזאת מאחר שמעצם מהותו אינו בנוי לררישות "זמן-ומרחב" העתידיות. פתרון לבעיה שנוצרה עם "התיישנות" הטנק, ניתן במסוק התקיפה. אולם, בכך יש פתרון חלקי בלבד לבעיה. השתנות קבועי "הזמן-ומרחב" מחייבת התאמה של המערך כולו.

במה דברים אמורים? יסודות הלחימה הקלסי-המופשט נשארים ויסודות הלחימה הקלסי-יים תקפים, אלא שמשעה שבאים ליישם במציאות של עוד עשור, יש לבצע התאמות חריפות במבנה המערך ובתודעה התפעולית של כל הרמות. ניתן להדגים זאת דרך תהליך "ריכוז-המאמץ".

בלחימה בת זמננו כרוך תהליך ריכוז הכוח בפעילות ממושכת ומסורבלת של תכנון ושל הנעת כוחות ובמקרים רבים, במיקום הכוחות באופן עוקב כהתאם להתפתחות הכרונולוגית הצפויה של הקרב. בשדה הקרב העתידית, הנשען על כושר חישוב ממוכן, מודיעין מלא וערכני, יכולת שליטה ובקרה משובחת, טווחי שיגור חימוש ארוכים ופלטפורמות בעלות מהירות שיוט גבוהה, יתקצר התכנון, והפעילות המקדימה את התקיפה תתמעט. לשון אחר, לצד המותקף לא תהיה, כמעט, התרעה לגבי מיקום התקיפה ועיתויה, ולתהליך "ריכוז המאמץ" יהיה בנוסף לממד הגאוגרפי (לאן מרְבִּיזים), ממד קריטי של זמן: ריכוז המאמץ ביחידת זמן קצרה, תזמון וסדרור (queueing). ניתן לחזות אפוא מערכים צבאיים,

מתיבת הדאר של המערכת מתיבת ה של המערכת מתיבת הדאר של המערכת מתיבת הדאר של המערכת מתיבת הדאר של המערכת

הערות בשולי עידן השלום
תגובה למאמרו של מאיר עמית

מאמריהם של אלוף (מיל') מאיר עמית וסא"ל א' שהתפרסמו ב"מערכות" 269, מביאים את עיקר הדברים שניתנים להיאמר על הסכם השלום. החיסרון העיקרי במאמרו של מאיר עמית הוא בדברים שלא נאמרו על הצד הישראלי של ההסכם. לדברי מאיר עמית ביססה ישראל את מהלכיה במשא ומתן על הנחה אחת יסודית, לפיה: "כוונותיו של ברהפלוגתא שלנו, היינו נשיא מצרים, ננות והוא אינו יוצא לזירה במחשבות אפלות ולא קובע מראש כי יעשה את צעד השלום רק כדי לקבל בחזרה את סיני". סא"ל א' משיב על כך חלקית בציינו כי "בראיתו של סאדאת, השלום עם ישראל אינו מטרה בפני עצמה", זהו אמצעי להשגת מטרות במישורים, שהסכסוך אינו היחיד שבהם. מכאן נובעת כמובן הגישה השונה לכל נושאי המשא ומתן ולמהלכיו. בשתי מובאות אלה מתומצתת הבעיה היסודית של ישראל במו"מ שהיא העדר מטרות, דרך פעולה, ומחשבה כוללת מצידה, לעומת העובדה שלצד השני יש תפיסה כוללת, ודרכי ביצוע הנגזרות ממנה בכל שלבי המשא ומתן. סאדאת הכין את שיעוריו, ולא מהיום עשה

כן. נאומיו בשנים האחרונות חשפו מעט מדרכו, מהבנתו ומתפישותו. ישראל נתפסה במשא ומתן בלתי מוכנה לחלוטין, ללא כל תפיסה מוגדרת וללא דרכי פעולה לגבי השגת מטרותיה, שאינן כלל בנמצא. המדיניות הישראלית במשא ומתן התבססה על אבחנת הכוונות של סאדאת, כאילו מדובר היה בהכנת הערכה מדינית בלבד, ולא במו"מ דיפלומטי סבוך ומורכב, שהעיקר בו ראיית הבעיות והקשיים שלנו המכתיבים את עמדתנו.

מאיר עמית אינו מתייחס במאמרו כלל לצרכיה של ישראל ולבעיותיה, למרות שאלה צריכים להתוות את דרכה במו"מ ולא ראיית בעיותיו של הצד השני וצרכיו. לא רק למצרים ולפלסטינים יש בעיות המחייבות פתרון, גם לנו יש בעיות כאלה אך בעיותינו לא זכו כלל לעיון לפני המו"מ ובמהלכו. אל נתפלא על-כן אם בעתיד ייפגעו צרכינו הביטחוניים, הכלכליים, האנרגטיים, והחברתיים כתוצאה מדרכנו במו"מ עד כה. כאשר מדינה חסרה מדיניות ואסטרטגיה ברורה, הנגזרות מאבחנת בעיותיה וצרכיה, הרי שהיא צפויה להפסיד בכל מיקוח.

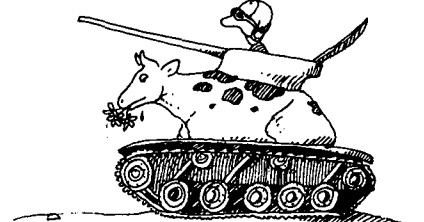
מאיר עמית מציע דגם של שיתוף ישראלי-מצרי בעידן השלום. אולם חסרה בו לבנת היסוד: צרכינו ובעיותינו. מאמרו של עמית חושף יותר מכל את בעיית המרכזיות של מדינת ישראל: חוסר הבנה של בעיות היסוד כיום ובעתיד, ומכאן גם חוסר ההגדרה של ממדי האסטרטגיה הקיומית שלנו והמטרות הנגזרות ממנה.

מכל הבחינות יש לנו הרבה מה ללמוד מדרכם של המצרים במו"מ, ומהצורה שבה הגיעו לעיצוב האסטרטגיה שלהם. ההסכם עם מצרים צריך לפקוח את עינינו לראיית הבעיות והצרכים שלנו כמות שהם ואת הנגזר מכך בכל המישורים. אם לא כך נעשה, נגיע במהרה לשוקת שבורה בכל התחומים ונסכן את עצם קיומנו, כי בכך ורק בכך מדובר לצערנו. מלחמת ששת הימים אילצה את המצרים לפנות לדרך חדשה, ולא בלי מידה של הצלחה, מלחמת יום הכיפורים הביאה לשינוי קל אצלנו אך כנראה שלא די בו. יש להניח שהסכם השלום יעשה לישראל את אשר עשתה מלחמת ששת הימים למצרים.

עורך ינון

"פרות קדושות"

במבחן שדה הקרב העתידי
(המשך מעמוד 17)

בניין מערך באופן רוולוציוני מחייב דמיון והעזה, וכרוך בסיכונים שאי אפשר להתעלם מהם. כדי לצמצם סיכונים אלה יש להקים "עוצבת-ניסויים" שתאפשר בחינה של המערך החדשני וגיבוש בהיר של פתרונות טכנולוגיים, תורתיים וארגוניים.⁵

5. ד"ר ד' בונן, התפתחות מערכים צבאיים, רפא"ל 76/3.
ד"ר ד' בונן, פיתוח אמצעי לחימה לשנות ה-80, רפא"ל, 76/3.
ד"ר ד' בונן, על פיתוח אמל"ח לשנות ה-80, "מערכות" מס' 255, אפריל 1977.

סיכום

הובאו כאן בכפיפה אחת מספר נושאים מורכבים, וממילא דומה שלא נמלטו מי מבשלת השטחיות. אף על פי כן מוטב כך מאשר לנסות ולהציג את הבעיות כאילו אינן תלויות זו בזו. נטיית הלב היא לראות בבניין מערך צבאי סדרה של החלטות בלתי תלויות ועל בסיס זה לאפשר ביזור של עבודת המטה. עבודת מטה מבוזרת היא שמרנית ותוצארי תיה מקדשות מגמות ו"אחוזות" קיימות.

ריאות. בסך הכל פחות מ-3 אחוזים מכלל הנפגעים נזקקו לביצוע ניתוחים דחופים כאלה ובתוכם רק כ-6 אחוזים סבלו מתופעות של גודש ריאות...."

וכן באותו עמוד, טור שמאלי שורה 32: "אמנם שיעור 'המתים מפצעיהם' עלה מ-3 אחוזים ל-3.7 אחוזים...."

• במאמרו של סא"ל (מיל') ד"ר אלחנן אורן בחוברת 270-271, אוקטובר 1979, עמ' 124, טור אמצעי שורה 26, צריך להיות כתוב: "ומי שאינו רואה את הקו הירוק 'כגבול בטוח'...."

תיקוני טעויות

לצערנו נפלו טעויות בשני מאמרים בחוברות האחרונות ולהלן תיקונין:

• במאמרו של תא"ל ד"ר דן מיכאלי, שהתפרסם בחוברת "מערכות" 269, יוני 1979, צריך להיות כתוב בעמוד 15 טור ימני שורה 23 כך: "מבין המקרים הקשים ביותר של פציעות, אשר נזקקו לניתוחים בבתי חולים שדה לפני הפינוי לעורך נרשמו כ-6 אחוזים שסבלו מגודש